

۱۱

رو در رو با ویروس

برخی مستندسازان با ثبت این روزها مقابل دوربین، در صف اول مقابله با کرونا هستند

یادبود مجازی برای هوشنگ ظریف

مراسم چهلم این آهنگساز در صفحه اینستاگرامش برگزار می‌شود

۱۲

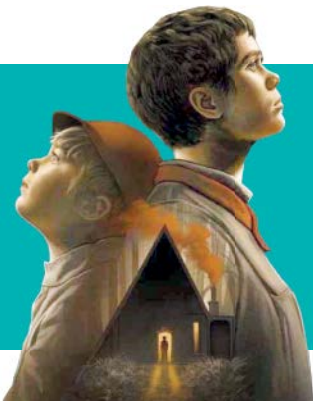
۱۰

سرگشته در دل جنگ تاریک

«گرتل و هنسل» جدید سینما به اندازه نسخه‌های قبلی مورد توجه قرار نگرفته است

فرهنگ

پنجشنبه ۲۸ فروردین ۱۳۹۹؛ شماره ۵۶۳۶

اعتراف نامچه

حواسمان هست!

حالا کسی حواسش نیست، اما خودمان که می‌دانیم چند چندیم. راستش در صفحه ۱۱ دیروزمان که به مناسب تولد عمادالکتاب، خوشنویس بزرگ و تاثیرگذار دوره قاجار منتشر شده بود، نوشتیم به مناسب تولد صد سالگی‌اش! بعد پادمان آمد حضرت استادمتولد ۱۲۴۰ شمسی بودند و می‌شد صد و پنجاه و نهمین سال تولدش. به عرضتان می‌رسانیم که ۵۸ سال از تولد صد سالگی عماد الکتاب گذشته و با گذشت تقریباً ۱۶ دهه است که هنوز نام این خوشنویس سرزبان علاقه‌مندان به این هنر و پژوهشگران هنر ایرانی است. حالا که کار رسیده به این اعتراف نامچه، مفصل‌تر این را هم توضیح دهیم که او سال ۱۲۹۴ خورشیدی عضو انجمنی مخفی شد به نام «کمیتة مجازات» که به توسط میرزا ابراهیم خان منشی زاده و اسد... خان ابوالفتح زاده در تهران تشکیل یافته و هدفش از بین بردن هواداران مؤثر انگلیس در ایران بود. مأموریت نوشتن شب‌نامه‌های این کمیتة با عمادالکتاب بود و گزارشی از انجام ترور توسط او ثبت نشده‌است. با خیانت یکی از اعضا، کمیتة از هم پاشید و سران آن دستگیر و اعدام شدند. عمادالکتاب هم به پنج سال زندان محکوم شد. سال ۱۳۰۰، در ۶۰ سالگی از زندان آزاد شد.

امضای یک نامه توسط کانونش عیاری و امضا کردن همان از سوی مسعود کیمیایی فرصت مقایسه این دو کارگردان را به کاربران فضای مجازی داد. طرح: جام جم

۱۲

دنگ

سرود بخوانید جایزه بگیرید

حالا که قرار است تا می‌شود توی خانه بمانیم و بیشتر مراقب سلامت خود و اطرافیانمان باشیم، باید فکری هم به حال تفریحات تازه‌تر و متنوع‌تر کنیم دیگر. خیلی از مراکز فرهنگی هم سعی می‌کنند راهکارهای جذابی برای این دوره‌های اجباری پیدا کرده و کمی شیرین‌ترش کنند. در همین راستا فرهنگسرای ابن‌سینا با برگزاری مسابقه خانوادگی «لب‌آهنگ» خانواده‌ها را در رسیدن به یک حرکت گروهی تشویق می‌کند. «لب‌آهنگ» از خانواده‌ها دعوت کرده تا سرود بخوانند و جایزه بگیرند. براساس این گزارش، خانواده‌ها در کنار هم می‌توانند سرودی اجرا کنند و از این اجرا فیلم بگیرند و با ارسال آن به این فرهنگسرا در این مسابقه شرکت کنند و از جوایز آن بهره‌مند شوند. علاقه‌مندان به شرکت در این مسابقه تا شب عید فطر فرصت دارند فیلم اجرای خانوادگی خود را از راه‌های زیر برای دبیرخانه این مسابقه ارسال کنند تا در روز عید فطر منتظر معرفی برگزیدگان این مسابقه بزرگ باشند. علاقه‌مندان می‌توانند فیلم‌ها را به نشانی @SORUD_KHANEVADEH ارسال کنند.

در آستانه سالمرگ گابریل گارسیا مارکز، چند نکته جالب درباره او و آثارش را مرور کرده‌ایم

گزارش یک زندگی

وقتی شش سال پیش، گابوی پیر در ۸۷ سالگی از دنیا رفت، خیلی‌هایمان به این نتیجه‌رسیده بودیم که ما ایرانی‌ها از مردم آمریکای لاتین و چه‌بسا از هموطنانش در کلمبیا عزادارتر بودیم، بله. مارکز چنین جایگاهی داشت برای ما ایرانی‌ها. گابریل گارسیا مارکز برای یک ایرانی علاقه‌مند به فرهیختگی و دانش و سواد، جایگاهی دارد از نان شب واجب‌تر. حتی بعضی از ما که تعداد کتاب‌هایی که در همه عمر خوانده‌ایم به تعداد انگشتان یک دست هم نمی‌رسد، حتماً «صد سال تنهایی» را می‌شناسیم و بعید است کسی بگوید این کتاب را نخوانده و بعدش بتواند سرش را بالا نگه‌دارد یا در نی‌نی چشم‌های مخاطبش زل بزند.

مارکز شاید برای ما ایرانی‌ها کمی بیشتر اما برای همه دنیا، نویسنده‌ای صاحب اعتبار و قابل اعتنا بود و همین است که به رویدادهای زندگی این روزنامه‌نگار و نویسنده اهمیت می‌دهد. نگاهی کرده‌ایم به برخی از این رویدادها و نکات خواندنی درباره زندگی و آثارش.

آذرمه‌هاجر

ادبیات و هنر

چرا مارکز مهم است؟

مارکز مهم است، چون نویسنده‌ای است که هم خوب نوشته و هم چیزهای خوبی نوشته است. به عبارت دیگر، آثار مارکز، هم به لحاظ محتوایی قابل اعتناست و هم به لحاظ تکنیکی. کیست که نداند او پیشگام سبک رئالیسم جادویی است و بعدها بسیاری از نویسندگان در جهان و نیز در کشور خودمان این سبک را دنبال کردند. گابریل گارسیا مارکز، جوایز ادبی زیادی به دست آورد که از مهم‌ترین آنها می‌توان به جایزه نوبل ادبیات اشاره کرد. او سال ۱۹۸۲ برای صد سال تنهایی، برنده جایزه نوبل ادبیات شد و بنیاد نوبل در بیانیه‌ای او را «شعبده‌باز کلام و بصیرت» توصیف کرد. در کنار همه اینها، مارکز مهم است چون علاوه بر نویسندگی، اهل اندیشه و عمل بوده و همین او را به نویسنده‌ای محبوب و الهام‌بخش بدل کرده بود. شاید عقاید و اندیشه‌های مارکز با تمام سوگیری‌های سیاسی او هماهنگ نبود و شاید گاهی گفتارش با دوستی‌ها و ارتباطش با برخی سیاستمداران تناسب زیادی نداشت، اما مارکز دست کم در کلام و در نوشته‌هایش هرگز با دیکتاتوری، ظلم و خشونت سازش نکرد. مارکز مهم بود چون پست‌های سیاسی به او پیشنهاد می‌شد و نمی‌پذیرفت؛ مثلاً سال ۱۹۹۹ به عنوان مرد سال آمریکای لاتین شناخته شد و یک سال بعد مردم کلمبیا با ارسال طومارهایی از او خواسته بودند ریاست جمهوری کلمبیا را بپذیرد که خب البته مارکز نپذیرفت و ترجیح داد در جایگاه خودش به عنوان نویسنده و روزنامه‌نگار باقی بماند.

پانچو گاهاس، کارتون‌نویست اسپانیایی

میراث مارکز چه بود؟

رئالیسم جادویی و اندیشه‌های ضد دیکتاتوری، مهم‌ترین میراث مارکز برای جهانیان بوده که حاصل یا تجلی آنها، تعدادی کتاب است؛ گابوی بزرگ، رمان، داستان و نمایشنامه‌های زیادی نوشته که هنوز مورد توجه هستند و تازگی دارند. شاید همین بس که بدانیم کتاب صد سال تنهایی به بیش از ۳۰ زبان ترجمه شده و هنوز یکی از کتاب‌های جذاب برای کتابخوان‌های جهان است. مارکز سال ۱۹۶۵ شروع به نوشتن این کتاب کرد و دو سال بعد، تمام نسخه‌های چاپ اول این کتاب در همان هفته اول، به فروش رفته بود. از دیگر آثار مارکز می‌توان به رمان‌های ساعت شوم، پاییز پدرسالار، عشق سال‌های وبا و ژنرال در هزارتوی خود و خاطرات دلبران غمگین من اشاره کرد. مارکز خوان‌های واقعی و مارکز دوستان و اهالی ادبیات البته بسیار توصیه می‌کنند به خواندن داستان‌های کوتاه این نویسنده. بسیاری بر این عقیده‌اند که آثار کوتاه این نویسنده از رمان‌هایش هیچ کم ندارند. اگر تردید دارید، می‌توانید این داستان‌ها را بخوانید؛ طوفان بزرگ، کسی به سرهنگ نامه نمی‌نویسد، تشییع جنازه مادر بزرگ، داستان باورنکردنی و غم‌انگیز زرنديرا و مادر بزرگ سنگدلش، گزارش یک مرگ، از عشق و شیاطین دیگر و زائران غریب. البته داستان‌های کوتاه مارکز در ایران گردآوری شده و در قالب چند مجموعه به این نام‌ها منتشر شده‌اند؛ پرنده‌گان مرده، روزی همچون روزهای دیگر، زنی که هرروز راس ساعت ۶ صبح می‌آمد، قدیس، زیباترین غریق جهان و بهترین داستان‌های کوتاه گابریل گارسیا مارکز.

چه آثاری با اقتباس از کتاب‌های مارکز ساخته شد؟

گابو عاشق سینما بود، فیلمنامه و نمایشنامه هم می‌نوشت اما اینجا سراغ آثاری رفته‌ایم که با اقتباس از داستان‌های او تبدیل به فیلم شده‌اند. حدود ۴۰ سال پیش، میکل لیتین سینماگر نامدار شیلیایی، داستان کوتاه تشییع جنازه مادر بزرگ را با بازی جرالدین چاپلین و با عنوان «بیوه مونتیل» به فیلم برگرداند و این شاید یکی از قدیمی‌ترین اقتباس‌ها از آثار مارکز باشد. بعدها فیلمسازان بسیاری داستان‌های مارکز را به فیلم برگردانند که همه آنها اهل کشورهای آمریکای لاتین یا ایتالیا و اسپانیا بودند. فقط یک بار هالیوود از یکی از آثار مارکز اقتباس کرد که مربوط است به سال ۲۰۰۷ و رمان «عشق سال‌های وبا» که رمانتیک‌ترین اثر مارکز شناخته می‌شود. مایک نیول، کارگردان انگلیسی اولین و تنها اقتباس هالیوودی از رمان‌های مارکز را به نتیجه رساند و تهیه‌کننده فیلم، سه سال وقت صرف کرد تا مجوز ساخت آن را از مارکز بگیرد. در ایران هم به اقتباس از آثار مارکز توجه شده، اما بیشتر در تئاتر و نمایش‌های رادیویی. فقط یک مورد در سینما و در بخش‌های ابتدایی فیلم «همچون یک عاشق» عباس کیارستمی که سال ۲۰۱۲ ساخته شد، می‌توان شباهت‌هایی به رمان «خاطرات دلبران غمگین من» را می‌توان دید، ولی خیلی زود داستان فیلم راهش را از رمان جدا می‌کند و مسیر دیگری را در پیش می‌گیرد. نمایش پیرمردی با بال‌های بزرگ و ماکاندو از جمله تئاترهایی هستند که با اقتباس از آثار مارکز در ایران به صحنه رفته‌اند و سال ۱۳۸۸ هم سریال تلویزیونی عبور از پاییز که از شبکه دو به نمایش درآمد، قرار بود با نام «پاییز پدرسالار» پخش شود که نام یکی از قصه‌های مارکز است، اما نامش عوض شد و جالب این‌که بدانید این سریال با برداشتی از نمایشنامه شاه‌لیر شکسپیر شناخته شده بود.

آیا صد سال تنهایی فیلم شد؟

مارکز تا وقتی زنده بود، اجازه نداد از شاهکارش، در ساختن یک فیلم سینمایی یا هر نوع اثر تصویری دیگری اقتباس کنند. فقط یک بار در دهه ۸۰ اعلام کرده بود تنها سینماگری که می‌تواند این رمان را به تصویر بکشد، لوئیس بونوئل است اما مرگ به بونوئل مهلت نداد تا این رمان به پرده سینما راه پیدا کند تا این‌که پارسال بهار، یعنی پنج سال بعد از درگذشت مارکز، تفلیکس اعلام کرد حق ساخت فیلم یا سریالی با اقتباس از رمان صد سال تنهایی را خریده و این یعنی خانواده مارکز حق تولید فیلم یا سریال بر اساس صد سال تنهایی را به تفلیکس فروخته و قرار است در سال‌های بعد از کرونا، داستان خاندان سرهنگ بونوئلیا به تصویر کشیده شود. اصلاً گمان نکندید شاهکار مارکز هرگز به پرده سینما راه پیدا نکرد. جالب است بدانید در سال‌های حیات مارکز و با وجود مخالفت‌های او شوخی ژانپا، سینماگر ژاپنی در سال‌های ۱۹۸۱ و ۱۹۸۴ دو فیلم بر اساس رمان صد سال تنهایی ساخت که یکی با همین نام و دیگری به نام «وداع با پناهگاه» به نمایش درآمدند.

گابو جاسوس بود؟

بالاخره پشت سر آدم‌های بزرگ حرف زیاد است. یکی همین مارکز خودمان که البته به خاطر روزنامه‌نگار بودنش ما خیلی بیشتر دوستش داریم و دلمان می‌خواهد بزینم روی شانه‌اش که جایزه نوبل ادبیات را دریافت کرد. از اعضای سرویس مخفی کوبا بوده است. روابط نزدیک مارکز با فیدل کاسترو، رئیس جمهور کوبا بر کسی پوشیده نیست، اما این که این روابط جنبه امنیتی داشته باشد همین یک بار مطرح شد. آن هم در حالی که مارکز با روسای جمهور مکزیک در دهه ۷۰ روابط نزدیکی داشت و از حمایت آنها برخوردار بوده است.

فوت و فن‌های مارکز خوانی چیست؟

دلیل شهرت گابریل گارسیا مارکز سبک جدید داستان نویسی رئالیسم جادویی است؛ یک جور داستان‌های رویاگونه‌ای که چون ریشه‌ای در حقیقت دارند، غیرقابل باور نیستند. او جایی بین افسانه و واقعیت پرواز می‌کند و طوری داستان‌هایش را می‌نویسد که شخصیت رمانش بتواند هرکاری انجام بدهد، هیچ‌کس هم تعجبی نکند. دلیلش هم این است چنین اتفاقی می‌توانسته برای هرکسی در شرایط عادی هم بیفتد. برای همین در این سبک نوشتن، در عین خاص بودن شخصیت‌ها احساس نمی‌کنیم با موجودات خارق‌العاده‌ای طرف هستیم. اصلاً بگذارید افراتق کنیم و بگوییم مارکز خوانی برای خودش زائری بوده و شوخی بردار هم نیست. واقعیتش این است باید مارکز خوانی از یک طرف کار همه است و از طرفی دیگر کار هرکسی نیست. چرا؟ چون جناب آقای گابو که در ایران هم بسیار علاقه‌مند دارد از آن نویسنده‌های توانمندی است که هم در نهایت سادگی نوشته و هم در نهایت دشواری. بنابراین رمان خوان‌های باحوصله‌اند که می‌توانند دل بدهند به آن سخت‌ها و البته بقیه هم برونند سراغ کتاب‌های ساده‌تر. او مثلاً خواندن زیباترین غریق جهان تجربه جذاب است، اما صد سال تنهایی، خواندنش آدم را کلی پیر می‌کند. حالا بستگی دارد به این‌که شما پیری را فرسودگی ببینید یا پختگی ذهنی. ما امیدواریم نگاه دوم را داشته باشید.